

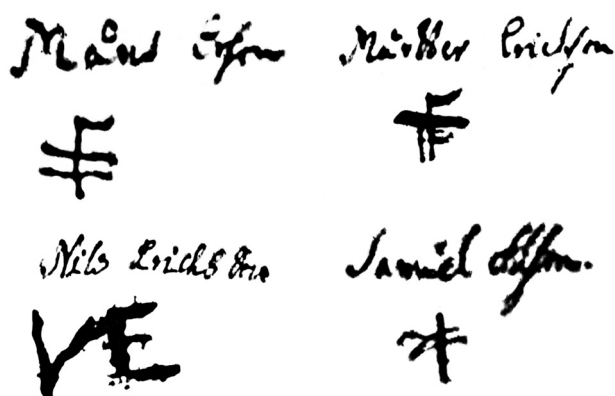
"HYVÄ MAUNU MARTINPOIKA" OCH HANS SLÄKTKRETS

Av Erik Kuoksu (2006)

Måns Mårtensson Karesuando var den mest framgångsrike av 1600-talets nybyggare i Torne lappmark. Hans ättlingar behöll i ett par generationer en nästan oomstridd ledarställning bland Enontekis sockens nybyggarsläkter, för att sedan gradvis sjunka ned i relativ fattigdom. Redan vid 1800-talets början hade de flesta släktgrenar dött ut eller utvandrat till Norge.

Många nu levande tornedalsfinnar och samer i Torne lappmark (däribland författaren till denna artikel) härstammar från Måns Mårtenssons släkt genom de kvinnor av släkten som gifte in sig i släkterna Riska/Idivuoma, Mämmi, Soppero och Niva, men av den släkt som i rakt nedstigande led härstammar från Måns Mårtensson fortlever i Sverige idag enbart släktgrenen Kunnari (ett släktnamn som har försvenskats till Gunnare¹) – en släkt som år 1900 hade ett tjugotal medlemmar. Den släktgren som härstammar från Måns Månsson Muotkajärvi fortlevde åtminstone in på 1870-talet i Finland.

Efter freden i Fredrikshamn år 1809 tvingades Sverige avträda den del av Enontekis socken som låg öster om Muonio älv till Ryssland. Denna del av socknen behöll det gamla namnet (vars moderna finska form är Enontekiö), medan den del av socknen som låg väster om Muonio älv så småningom kom att kallas Karesuando efter byn Karesuando som i samband med sockendelningen blev kyrkoby. Detta namn, vars äldsta kända form förefaller ha varit Karisuando,² blev stadfäst som sockennamn 1907.

Bomärken för några medlemmar ur Måns Mårtenssons släktkrets: Övre raden: Måns Eriksson Maunu (1735); Mårten Eriksson Karesuando (1735). Nedre raden: Nils Eriksson Kunnari (1744); Samuel Olsson Riska (1735). Bomärkena är hämtade ur Enontekis kommuniionsbok för åren 1731-63.³

Nedanstående uppställning innehåller Måns Mårtenssons troliga förfäder, samt hans ättlingar i fyra led:

FAMILJ 1

Nils Jonsson (Inga). Husbonde på den del av Toolainen gård i Juoksengi, Övertorneå sn, som senare kom att kallas Inga 1581-84.⁴ Hans gård motsvaras idag troligen av gårdarna nr.3; Hietala, tidigare Inga och nr.14; Mäki, tidigare Inga, samt Yli- och Ala-Mäki i svenska Juoksengi.⁵ Han kan ha varit son till den Jon Mårtensson, som återfinns i Juoksengi 1565-84. Nils Jonsson efterträddes som

¹ Ej att förväxla med den samiska släkten med samma namn.

² I domboken för Enontekis tingslag 1671 kallas platsen "Karissuoan". "Kari" är det tornedalsfinska ordet för grund eller skär, men kan också beteckna hård morän som är uppblandad med småsten (se Wahlberg 1963 s. 182). "Suando" motsvarar det finska "suvanto" och betyder älvsele. På samiska heter byn Gárasavvon.

³ I originalet är de inte grupperade på detta sätt.

⁴ Landskapshandlingar för Västerbotten.

⁵ Wahlberg 1988 s. 70.

husbonde på sedermera Inga gård av Henrik Jonsson, möjligen en broder, vilken återfinns i längderna 1585-94 och upptas som birkarl i birkarlslängden år 1590.⁶

Troligen gift före 1571⁷ med en dotter till Måns Henriksson Toolainen i Juoksengi, Övertorneå sn. Denne var husbonde på Toolainen gård i Juoksengi, Övertorneå sn. 1543-80, samt upptas som birkarl i birkarlslängden 1553.⁸ Han uppbar samma år skatten i Kvenangen tillsammans med Olof Andersson (Knuuti) i Vitsaniemi, Hietaniemi sn, och Olof Persson (Ruomi) i Päckilä, Hietaniemi sn. År 1549 bötade han 6 mark till kungen och 12 öre till biskopen för hor med sin lapska frilla.⁹

Barn:

1. *Måns Nilsson* – familj 2

FAMILJ 2

Måns Nilsson (Inga) (från familj 1). Troligen död 1615 eller 1616. Han efterträdde Henrik Jonsson som husbonde på sedermera Inga gård i Juoksengi, Övertorneå sn. 1595 och upptas i längderna till och med 1616. Han upptas i längden över birkarlar år 1600.¹⁰

Gift med Ingrid, som förestod gården 1615-30.¹¹ Gården har antagligen fått sitt namn efter henne, eftersom den tornedalska namnformen av Ingrid är Inga.¹² Den gamla gårdsplatsen för Hietala gård i Juoksengi kallas Inganvainio.¹³

Barn:

1. *Per Månsson*. Husbonde på Inga gård i Juoksengi, Övertorneå sn. 1634-60.¹⁴ Han efterträddes på gården av sin son Anders Persson Inga, vilken omnämns som husbonde 1665-88.¹⁵
2. *Mårten Månsson Kuitu* – familj 3
3. *Ivar Månsson*. Han återfinns i mantalslängden under Juoksengi, Övertorneå sn. 1641.¹⁶

FAMILJ 3

Mårten Månsson Kuitu (från familj 2). Husbonde på en del av Inga gård i Juoksengi, Övertorneå sn. 1635-41.¹⁷ I roterings- och utskrivningslängden för 1638 återfinns följande anteckning: "Mårtenn Männssonn i Juxänge skrifuen till Knecht för 5 åhr sedhann, aldrigh kommit på något Togh Uthan hållit sig Undan i Lappmarckenn."¹⁸ Han förefaller dock ha återvänt till Juoksengi, då han med största sannolikhet är identisk med den Mårten Månsson som är husbonde på Kuitu gård där 1650-71. Kuitu gård var 1651 på 1/8 mantal.¹⁹

Barn:

1. *Måns Mårtensson Karesuando* – familj 4

FAMILJ 4

Måns Mårtensson Karesuando (troligen från familj 3²⁰). Död mellan 1690 och 1692, eftersom han levde ännu 1690 och arvsskifte efter honom hölls 1692.²¹ Han var husbonde på en gård i

⁶ Landskapshandlingar för Västerbotten.

⁷ Landskapshandlingar för Västerbotten, se även Wahlberg 1988 s. 118.

⁸ Landskapshandlingar för Västerbotten, se även Wahlberg 1962 s. 85.

⁹ Wahlberg 1962 s. 85.

¹⁰ Landskapshandlingar för Västerbotten

¹¹ Landskapshandlingar för Västerbotten

¹² Wahlberg 1988 s. 118.

¹³ Wahlberg 1963 s. 126. Inganvainio betyder "Ingrids äng".

¹⁴ Landskapshandlingar och mantalslängder för Västerbottens län.

¹⁵ Mantalslängder för Västerbottens län.

¹⁶ Mantalslängder för Västerbottens län.

¹⁷ Landskapshandlingar och mantalslängder för Västerbottens län.

¹⁸ Wahlberg 1988 s. 118.

¹⁹ Landskapshandlingar och mantalslängder för Västerbottens län.

²⁰ Wahlberg 1988 s. 118.

²¹ Dombok för Enontekis tingslag 1696.

Muonionniska, Pajala sn. 1651-69,²² troligen på den gård som senare kom att kallas Kokko.²³ År 1670 7/2 köpte han av samnen Henrik Nilsson Nikka ”fjiskerijen i Karissuoan och dess Underliggiande Träsker, sampt all Ängeslandh och tillfällen wijdh bete. Karissuoan medh alle andre Ägor”.²⁴ Skattelandet Karesuando låg under Suonttavaara sameby. År 1684 var Måns nybygge det överlägset rikaste i Lappland. Detta år uppskattades han ha 25 à 30 kor, 400 får, samt 300 à 400 renar. Gårdens utsäde var 7 tunnor.²⁵ Måns var länsman i Suonttavaara sameby åren 1678-83,²⁶ och nämndeman i Enontekis tingslag 1680-88.²⁷

Skalden och soldaten Anders Mickelsson Keksi (död 1705²⁸) kallar honom i sitt kväde om islossningen 1677 (rad 165-166): ”Hyvä Maunu Martinpoika, potentati Pohjanmaalla.” – ”Gode Måns Mårtensson, potentat i Nordanlanden.” Man får intrycket av att den gamle soldaten Ailin Matti, som i kvädet faller de citerade orden, använder Måns Mårtenssons namn som ett kraftuttryck.

Vid tinget i Enontekis 1680 förbjöds Måns Mårtensson att vidare idka handel i lappmarken ”Thorneå borgerskap till praejuditz och Förfångh”.²⁹

År 1681 dömdes Olof Sirma, kapellan i Enontekis, att böta 3 mark silvermynt för fyra skällsord och att böta 6 marker silver för pust och hårdragning, sedan han i berusat tillstånd hade kallat Måns Mårtensson ”Hoor Karl, Skiälm, Tiuf och Röfware, jämbwähl slagit och hårdragit honom”.³⁰ Tydligen hade Sirma varit inhyst hos Måns under ett år och sju månader, fram till dess en prästgård hade uppförts i socknen.³¹

Ovänskapen mellan länsmanen och kapellanen bottnade kanske i en tvist om några ängar nära kyrkan i Karesuando, vilka kunde ge tre kor bete. Olof Sirma menade vid tinget 1682 att han enligt en resolution av landshövdingen Johan Graan hade rätt att överta dessa ängar av Måns, men det beslöts vid tinget att Måns skulle få behålla ängarna, vilka han ”till tarff och nytta uthi Skogh och marck, mehrendels köpt, sielf rödiat och uppgjordt hafwer, förr än Hr. Oluff å denna orten till Predikant förordnat bleef” och att dessa ängar skulle vara hans egendom för evig tid. Dock skulle Sirma få bruka ängarna till dess han själv hade röjt så mycket ängsmark att han kunde föda tre kor.³²

Sista gången Måns Mårtensson Karesuando omnämns i livet är i domboken för år 1690, då han och hans hustru uppsätter hustruns systerson, Samuel Olsson, till arvinge för hustrun, då de inte hade några gemensamma barn. Samuel lovade i sin tur att ”hoos dem förblifwa, skiöta och försörria till deras dödodagar, emedan de sielfwe äro kombne till någon högh ålder”.³³

Gift 1:o med N.N., död före 1677.³⁴

Barn:

1. Erik Månsson Karesuando – familj 5

2. Dotter, levde troligen ännu 1698.³⁵

Gift 2:o före 1677³⁶ med Margareta Tomasdotter Mämmi, död 1709, dotter till Tomas Matsson Mämmi och Margareta Olofsdotter i Muonionniska, Övertorneå sn. Tomas Matsson Mämmi anlade nybygget Alamuonio i Muonionniska 1637 och omnämns som husbonde på nybygget fram till och med 1674.³⁷ Margareta Tomasdotter Mämmi gifte före 1696 om sig med den antagligen betydligt yngre Nils Nilsson Niva (död 1756 25/7 i Karesuando, Enontekis sn.) från Pajala, Pajala sn. och kom därmed att orsaka en sönderslitande släktfejld (se vidare tabell 2). Äktenskapet med Nils

²² Mantalslängder för Västerbottens län.

²³ Wahlberg 1988 s. 118.

²⁴ Dombok för Enontekis tingslag 1671.

²⁵ Mantalslängder för Västerbottens län.

²⁶ Skattelängder för Torne lappmark.

²⁷ Dombok för Enontekis tingslag.

²⁸ Angående denne, se Wahlberg 1988.

²⁹ Dombok för Enontekis tingslag 1680.

³⁰ Dombok för Enontekis tingslag 1681.

³¹ Dombok för Enontekis tingslag 1690.

³² Dombok för Enontekis tingslag 1682.

³³ Dombok för Enontekis tingslag 1690.

³⁴ Dombok för Enontekis tingslag 1677.

³⁵ Dombok för Enontekis tingslag 1698.

³⁶ Detta år antecknas i domboken för Enontekis tingslag, att makarna har upprättat ett testamente.

³⁷ Mantalslängder för Västerbottens län.

Nilsson Niva var barnlöst, men han fick 6 barn i sitt andra äktenskap med Sigrid Hindersdotter Aasa.

Fosterson:

1. *Samuel Olsson Riska eller Idivuoma*, född 1664,³⁸ död 1748 i februari i Idivuoma, Enontekis sn, begravd 28/2. Han var antagligen född i Muonionniska, Pajala sn. och hans mor var dotter till Tomas Matsson Mämmi och Margareta Olofsdotter i Muonionniska.³⁹ Samuel var bror⁴⁰ till den Nils Olsson Riska eller Riskanen som var husbonde på en gård i Muonionniska 1703-34.⁴¹ Brödernas far var antagligen den Olof Larsson som omnämns i Muonionniska 1653-56.⁴²

1696 drogs Samuel inför rätta av sin morbror Olof Tomasson Mämmi och Henrik Persson Aasa, vilka anklagade honom för att utan deras tillstånd ha bosatt sig vid Idivuoma träsk (Idijärvi), som tillhört deras förfäder. Tingsrätten gav dock Samuel, med allmogens samtycke, rätt att bo vid södra änden av Idivuoma träsk.⁴³

Han omnämns som kyrkvård 1705,⁴⁴ och vid 1710-talets början var han en tid klockare i Enontekis.⁴⁵ Han var dessutom gästgivare, men dömdes flera gånger till böter för försumlighet och likgiltighet i tjänsten.⁴⁶ Han anklagade 1710 Nils Nilsson Niva för att ha undanhållit en del av arvet efter hans fostermor Margareta Tomasdotter Mämmi. De förliktes sedan Nils givit Samuel en silverbägare, som vägde 4 lod.⁴⁷

Gift 1:o med Margareta Tomasdotter Mämmi, dotter till Tomas Jönsson Mämmi och Ella Andersdotter i Muonionniska, Pajala sn.

Barn:

- a. Klemet Riska/Idivuoma, död mellan 1734 och 1745. Nybyggare i Idivuoma.
- b. Johan Riska/Idivuoma, den äldre, född 1699, död 1778 7/4. Nybyggare i Idivuoma.
- c. Lars Idivuoma, född 1707. Brukskarl vid Junosuando Masugn, Pajala sn. Barnen antog namnet Idman.
- d. Isak.
- e. Brita. Gift 1734 med Henrik Hindersson Kätkäsuando i Kätkäsuando, Pajala sn.

Gift 2:o 1732 13/4 i Enontekis med Anna Andersdotter Hoppari, född 1680,⁴⁸ död 1760 6/1 i Idivuoma av ålderdomsbräcklighet.

Barn:

- f. Marget, född 1724. Gift 1747 28/12 med Mårten Mårtensson Karesuando (se familj 14).
- g. Johan Riska/Idivuoma, den yngre, född 1726 15/5 (se familj 6).

FAMILJ 5

Erik Månsson Karesuando (från familj 4). Husbonde på Karesuando nybygge, Suonttavaara, Enontekis sn, nämnd i mantalslängderna 1695-1720.⁴⁹ Han omnämns som kyrkvård 1706.⁵⁰

År 1691 anklagade Erik Månsson Karesuando, som nu var husbonde på Karesuando nybygge, kapellänen Olof Sirma för att i augusti 1690 ha överfallit honom med hugg och slag med en

³⁸ Dödbok.

³⁹ Dombok för Enontekis tingslag 1690.

⁴⁰ Släktskapet framgård av domboken för Enontekis tingslag 1703.

⁴¹ Mantalslängder för Västerbottens län.

⁴² Ibid.

⁴³ Dombok för Enontekis tingslag 1696.

⁴⁴ Dombok för Enontekis tingslag 1705.

⁴⁵ Dombok för Enontekis tingslag 1711. I domboken 1715 omnämns Mickel Johansson Närvä (se familj 11), som klockare, varför Samuel Olsson Riska bör ha avslutat sin klockartjänst innan detta år.

⁴⁶ Se t.ex. domboken för Enontekis tingslag 1716.

⁴⁷ Dombok för Enontekis tingslag 1710.

⁴⁸ Dödbok.

⁴⁹ Mantalslängder för Västerbottens län.

⁵⁰ Dombok för Enontekis tingslag 1706.

nyckelknippa och en käpp, ”sambt och myckit munnbruk och grässlig swordomb”. Detta skulle ha skett utanför prästgården, dit Erik varit på väg för att få nattvarden.

Olof skulle då ha sagt: ”Efter tin Faders död, skall jagh jaga tigh medh spöö efrån ängt.” Erik svarade då: ”Een lort drifwen I hr. Siälasörriare, och icke migh ifrån min egendomb.” Efter detta skall slagen ha fallit. Henrik och Mickel Persson Aasa, samt Per Eriksson Kuttainen styrkte Eriks berättelse och Sirma dömdes att böta 40 mark silver för ”bönedagz brott”, samt sammanlagt 9 mark silver för misshandeln.⁵¹ Gissningsvis gällde konflikten samma ängar som Sirma och Måns Mårtensson tvistat om redan 1681.

Erik Månsson Karesuando och hans styvmors andre make, den med honom ungefär jämnåriga Nils Nilsson Niva, verkar ha varit livslånga fiender. År 1696 anklagade Erik sin styvmor, som nu var omgift med Nils, för att ha undanhållit Erik och hans syster arvet efter deras fader. Nils Niva visade då rätten en skrift av år 1692, där alla arvingar förklarade sig vara nöjda med arvets fördelning.⁵²

År 1702 stod Erik och Nils (den senare var nu nämndeman) åter inför tingsrätten, sedan de hade återupptagit ”sine Gambla trätor som af intet värde woro”, och sedan det uppstått en ”Oförsonligh Argheet dem emellan”. Redan år 1700 hade deras fiendskap blivit tingssak. Då beslöts att den som orsakade mer förargelse skulle få böta 5 daler till kyrkan. Men två år senare stod det alltså klart att ”ingen af dem Gitter see eller lida den Andra, jembwäl att slagzmähl dem emellan förelöper, Oansedt det ey så uppenbart blifwer, emedan dee Allena boo tillsamman på en Aflägsne Ort”. Erik dömdes att böta 3 mark silvermynt för att sistlidna allhelgonatid ha dragit Nils i håret så att blodvite uppstod. Nils dömdes å sin sida att böta samma summa för att under samma slagsmål ha slagit kyrkvärden och nämndemannen Mickel Persson Aasa. Då varken Erik eller Nils hade pengar att betala böterna med vid detta tillfälle, dömdes de att en söndag sitta i stocken på var sin sida om kyrkporten.⁵³

Gift med Birgitta Persdotter, död 1741 1/1 i Karesuando, Enontekis sn, ”100 år gammal”.

Barn:

1. *Måns Eriksson Maunu*, född 1673 – familj 6
2. *Mårten Eriksson Karesuando*, född 1676 – familj 11
3. *Nils Eriksson Kunnari*,⁵⁴ född 1680 – familj 15
3. *Klemet Eriksson Karesuando*, född 1685 – familj 17
4. *Erik Eriksson Karesuando*, född 1686, död 1740 29/2 i Karesuando, ogift.
5. *Johan*.
6. *Birgitta*.
7. *Anna Erikdotter Karesuando*, född 1706 – familj 19
8. *Marget*.
9. *Ingrid*.
10. *Ella*.

FAMILJ 6

Måns Eriksson Karesuando eller Maunu (från familj 5). Född 1673, död 1753 16/3 i Maunu, Suonttavaara, Enontekis sn. av ålderdomsbräcklighet.

År 1703 gav ”Ehrlig och beskedeligh” Måns Eriksson inför rätten till känna, att han avsåg att bosätta sig på Vikkorikoskenniemi i Suonttavaara sameby, som nu ägdes av en ”utghammal och Ofärdig lapp, Jöns Nilsson Äiia⁵⁵ wid nampn, den Måns för några Åhr sedan till sig tagit, Och till döda dagar försörja lofwat”. Jöns son, Jakob Jönsson Oja eller Niia eller Kauppi, gav Måns rätt att bruka

⁵¹ Dombok för Enontekis tingslag 1691.

⁵² Dombok för Enontekis tingslag 1696.

⁵³ Dombok för Enontekis tingslag 1700, 1702.

⁵⁴ Hans släktskap med de övriga i tabellen (som ibland har ifrågasatts, se t.ex. Ljung 1948 s. 64) framgår av domboken för Enontekis tingslag 1715. Där omnämns ”Kyrkiowärden Måns Eriksson och dess Broder Nils Eriksson i Sondowara”. Dessa kan inte gärna vara några andra än Måns Eriksson Maunu och Nils Eriksson Kunnari.

⁵⁵ Jöns Nilsson Uija avled i Enontekis 1738 9/4, 90 år gammal. Han omnämns i skattelängderna under Suonttavaara 1669-1738. Han är stamfar för den ännu fortlevande samesläkten Gaup.

fisketräskan kring Vikkorikoskenniemi, på villkor att han inte skulle störa renskötseln eller svejda onödigt mycket. Tingsrätten gav Måns 15 års skattefrihet.⁵⁶

Måns nybygge, som efter honom kom att kallas Maunu istället för det otympliga Vikkorikoskenniemi, blev aldrig särskilt stort; 1738 skattade han enbart 1 daler. Trots detta var Måns under mer än 50 år den ledande mannen i Enontekis och hans gård var den viktigaste samlingspunkten i socknen. Torneå borgerskap verkar ha haft som vana att göra ett uppehåll på hans gård när de var på resa till marknaderna i Norge.⁵⁷

Måns var kyrkvård åtminstone sedan 1711⁵⁸, nämndeman i Enontekis tingslag 1720-39⁵⁹ och länsman i Suonttavaara 1742-54.⁶⁰ År 1741 utnämndes han till kronofogde, något länsmannen Henrik Olsson Ryss uttryckte tveksamheter inför. Förutom dessa uppdrag var han förordnad att läsa upp arvsskiften och kungliga resolutioner vid tinget. Från 1739 fick han hedersuppdraget att förvara en av nycklarna till häradskistan.⁶¹

Vid sidan om allt detta var han också verksam som snickare. Han uppförde 1718 tillsammans med Nils Nilsson Niva, Samuel Olsson Riska och Nils Eriksson Kunnari en klockstapel vid Enontekis kyrka.⁶² 1732 lagade han kyrkoherden Mikael Wikmans fähus⁶³ och 1737 uppförde han ett fängelse i Enontekis.⁶⁴

Gift med Birgitta Jönsdotter, född 1680, död 1764 27/7 i Maunu, Enontekis sn, av ålderdomsbräcklighet.

Barn:

1. *Erik Månsson Karesuando*, född 1695, död 1732 31/3.
2. *Johan Månsson Maunu*, född 1708 – familj 7
3. *Måns Månsson Muotkajärvi*, född 1710 – familj 8
4. *Nils Månsson Magnus*, född 1719 – familj 9
5. *Anna*.
6. *Elin*, född 1720.
7. *Sigrid*, född 1723 (döpt 25/3).
8. *Birgitta (Brita, Berit) Månsdotter Maunu*, född 1725 22/12 – familj 10
9. *Katarina Månsdotter Maunu*, född 1728, död 1773 20/7 i Idivuoma, Enontekis sn, av hetsig feber. Gift 1748 4/4 Enontekis med nybyggaren Johan Samuelsson Riska eller Idivuoma (d.y.), född 1726 15/5 i Idivuoma, Enontekis sn, död 1801 2/1 i Idivuoma av fallandesot. Han var son till Samuel Olsson Riska och Anna Andersdotter Hoppari (se familj 4) och var nybyggare i Idivuoma.

Barn (Riska):

- a. *Anna*, född 1749 25/2, död 1820 i Idivuoma, ogift.
- b. *Samuel*, född 1751 25/4, död 1751 2/6.
- c. *Magnus*, född 1753 25/3, död 1837. Nybyggare i Idivuoma.
- d. *Samuel*, född 1756 5/2, död 1809 3/1. Nybyggare i Idivuoma.
- e. *Brita*, född 1758 15/4. Utflyttad 1780.
- f. *Ella*, född 1761 20/7, död 1812 6/12 i Idivuoma, ogift.
- g. *Karin*, född 1763 22/8. Gift 1786 5/11 i Enontekis med Nils Persson Niva i Karesuando, Enontekis sn.
- h. *Sigrid*, född 1766 2/10. Utflyttad.
- i. *Johannes*, född 1771 10/5. Utflyttad.

⁵⁶ Dombok för Enontekis tingslag 1703.

⁵⁷ Dombok för Enontekis tingslag 1738.

⁵⁸ Dombok för Enontekis tingslag 1711.

⁵⁹ Dombok för Enontekis tingslag.

⁶⁰ Skattelängder för Torne lappmark.

⁶¹ Dombok för Enontekis tingslag nämnda år.

⁶² Dombok för Enontekis tingslag 1718.

⁶³ Dombok för Enontekis tingslag 1732.

⁶⁴ Dombok för Enontekis tingslag 1737.

FAMILJ 7

Johan Månsson Maunu (från familj 6). Född 1704, död 1776 3/5 i Maunu, Suonttavaara, Enontekis sn, av sten och njurpassion. Nybyggare i Maunu, länsman i Suonttavaara 1755-60,⁶⁵ vice klockare.⁶⁶ År 1758 anklagade "Länsmannen Wälacktd Johan Monsson Maunu" samen Per Jonsson Vasara, vilken två år tidigare hade anlagt nybygget Kelottijärvi, för att ha låtit sina kreatur beta och nedtrampa ängarna "Fatsipelka, Kentapä, Pikosari, Karfiranda" och "Sarinpä" vid Kutusaari, vilka, enligt Johan, i över 100 år hade lytt under Maunu nybygge.

Per Jonsson Vasara hävdade å sin sida att ängarna tillhörde hans "förfäders uråldriga skatt land". Rätten beslöt att låta nämndemannen Henrik Eriksson Palojoensuu och byalänsmannen Olof Olsson Mämmi (se familj 17) nästkommande sommar förrätta syn och besiktning av nybyggena Maunu och Kelottijärvi.⁶⁷ Vid tinget 1761 meddelades att bröderna Johan Månsson Maunu och Nils Månsson Magnus ingått förlikning med Per Jonsson Vasara och låtit honom lägga de omtvistade ängarna under sitt nybygge.⁶⁸

Gift med Ella Jönsdotter (även kallad Elin Johansdotter), född 1715, död 1795 14/8 i Maunu, Enontekis sn, av ålderdom.

Barn:

1. *Anna*, född 1734 11/11.
2. *Birgitta*, född 1736 3/5, död 1797 22/12.
3. *Ella*, född 1737 5/6. Utflyttad till Norge.
4. *Magnus*, född 1739 27/2, död 1739 7/11.
5. *Sigrid*, född 1740 10/9. Utflyttad till Norge.
6. *Johan*, född 1743 11/2. Utflyttad till Norge.
7. *Måns*, född 1744 17/12. Kyrkvärd i Maunu, utflyttad.
8. *Kerstin*, född 1747 13/2. Gift 1774 4/4 i Enontekis med Mickel Larsson Marakatt i Suonttavaara sameby, Enontekis sn. De flyttade till Lyngen, Norge.
9. *Erik*, född 1749 29/5. Utflyttad 1778.
10. *Marget*, född 1751 21/10. Utflyttad.
11. *Nils*, född 1753 2/9. Utflyttad till Norge.
12. *Olof*, född 1756 8/5. Utflyttad till Lyngen, Norge.
13. *Mårten*, född 1758 31/7. Utflyttad till Norge.
14. *Elisabet*, född 1761 29/6 Utflyttad till Norge.

FAMILJ 8

Måns Månsson Muotkajärvi (från familj 6). Född 1710, död 1779 12/2 i Muotkajärvi, Enontekis sn, av håll och styng. Nybyggare i Muotkajärvi.

Vid tinget år 1758 begärde Henrik Henriksson Kyrö, som under ett år och fyra veckor hade varit dräng hos Måns Muotkajärvi, att få ut sin inestående lön, vilken uppgick till 8 öre kopparmynt per dag, samt ett par ullstrumpor och en skjorta. Parterna förliktes efter att Måns betalat Henrik 3 daler kopparmynt, givit honom de kläder han begärde, samt betalt hans rättegångskostnader.

Vid samma ting stämde nämndemannen Henrik Eriksson Palojoensuu Måns Månsson Muotkajärvi för att ha brukat ängar som låg under Palojoensuu nybygge. Parterna förliktes och kom överens om att i fortsättningen bruka hälften var av ängarna.⁶⁹

Gift 1742 22/4 i Enontekis med Marget Persdotter Eira eller Peldojärvi, född 1715, död 1789 31/12 i Muotkajärvi, Enontekis sn, av styng. Hon var dotter till nybyggaren Per Persson Eira eller Päiviö och Ingrid Mickelsdotter i Peldojärvi, Enontekis sn.

Barn:

1. *Måns*, född 1743 21/2, död 1743 2/3.

⁶⁵ Skattelängder för Torne lappmark.

⁶⁶ Dombok för Enontekis tingslag 1761.

⁶⁷ Dombok för Enontekis tingslag 1758.

⁶⁸ Dombok för Enontekis tingslag 1761.

⁶⁹ Dombok för Enontekis tingslag 1758.

2. *Salomon*, född 1745 26/3, död 1784 11/5. Dräng i Muotkajärvi, ogift.
3. *Per*, född 1746 17/8, död 1795 11/4. Nybyggare i Muotkajärvi.
4. *Mickel*, född 1748 29/9. Utflyttad till Enare sn.
5. *Måns*, född 1750 27/9. Utflyttad till Norge.
6. *Johan*, född 1753 16/2, död 1809 26/12. Nybyggare i Muotkajärvi.
7. *Nils*, född 1756 1/2. Nybyggare i Muotkajärvi.
8. *Klemet*, född 1758 30/11. Utflyttad 1787.

FAMILJ 9

Nils Månsson Magnus (från familj 6). Född 1719, död 1767 23/12 i Karesuando, Suonttavaara, Enontekis sn av bröstsjuka. Kronolänsman under 1760-talet⁷⁰, bosatt i Maunu. Han antogs till nämndeman i Per Nilsson Sokeas ställe vid tinget 1758, då denne inte vågade ta sig till tinget, "efter som Kopporne här wid Tingz platsen försat wisa sig".⁷¹ Vid tinget 1768 förordnades kyrkoväktaren Johan Mårtensson Karesuando (familj 13) till förmyndare för hans barn.⁷²

Gift 1761 29/4 i Enontekis med Ella Matsdotter, född i mars 1744 i Muonionniska, Pajala sn,⁷³ död 1820 2/11 i Maunu, Enontekis sn. Hon gifte 1769 6/8 i Enontekis om sig med klockaren Johan Matsson Kiviniemi i Maunu, Enontekis sn.

Barn:

1. *Ella*, född 1762 17/12. Utflyttad.
2. *Brita*, född 1765 13/1, död 1772 26/2 av koppor.
3. *Magnus (Måns)*, född 1767 30/7. Utflyttad.

FAMILJ 10

Birgitta (Brita) Månsdotter Maunu (Beret Monsdatter)⁷⁴ (från familj 6). Född 1725 22/12 i Maunu, Suonttavaara, Enontekis sn, död 1769 i Hatten, Lyngen, Norge. Hon begravdes 1769 31/10 i Lyngen. Gift 1767 23/8 i Lyngen med Hans Eriksen Pelleg (Pellikka) i Kileng, Lyngen.

Hon hade följande barn utom äktenskapet. Fadern var sannolikt Johan Klemetsson Karesuando (se familj 18):

1. *Ellen Jensdatter*, född 1746 29/11.⁷⁵ Trolovad 1768 i Lyngen med Johan Larsson Lauri, född 1738 28/1 i Lainiovuoma, Enontekis sn. De var bosatta i Tværdalen, Lyngen.

Barn:

1. Dödfött barn (1769).
2. *Sigrid (Siri) Jensdatter*, född 1750 25/7. Vid tinget 1752 anklades Brita Månsdotter för att 1749 17/10 ha begått lönskaläge med "thes Kjötliga Syskonebarn" Johan Klemetsson. Johan förnekade dock detta. Brita dömdes att böta 10 daler silvermynt, vilket, då hon saknade pengar, omvandlades till fjorton dagars fängelse. Hon skulle även böta 2 daler silvermynt till kyrkan, samt undergå "enskilt skrift och aflösning".⁷⁶ Sigrid, som alltså trots Johans förnekade av faderskapet använde fadersnamnet Johandotter/Jensdatter, gifte sig 1775 i Lyngen med Henrik Persson Vasara, född 1750, 20/1 i Suonttavaara, Enontekis sn. Han var

⁷⁰ Domböcker för Enontekis tingslag.

⁷¹ Dombok för Enontekis tingslag 1758.

⁷² Dombok för Enontekis tingslag 1768.

⁷³ Hon kan möjligen vara identisk med den Elsa, som föds i Muonionniska 1742 8/4 som dotter till Mats Eriksson Mattila och Elin Persdotter. Ingen Ella/Elsa/Elin/Helena Matsdotter kan bevisas ha fötts i Muonionniska i mars 1744.

⁷⁴ Uppgifterna om Birgitta Månsdotter Maunus och hennes döttrars öden i Norge har hämtats dels från de avskrifter av Lyngens kyrkoböcker 1756-1827 som finns på: <http://www.ntm.no/text/view/1864.html>, dels från hemsidan "Såpmi – släkter i Sameland," på adressen: <http://www.home.no/jan-4/index2.htm>.

⁷⁵ Då rättegång för hor hölls i Enontekis 1747 med anledning av Ellas födelse anges fadern vara Erik Klemetsson Karesuando (se familj 17), men i födelseboken anges Johan vara fader till Ella. Johan anges även vara fader då Brita Månsdotter föder dottern Sigrid 1750.

⁷⁶ Dombok för Enontekis tingslag 1752.

son till Per Jonsson Vasara eller Päiväinen och Ingrid Andersdotter i Suonttavaara sameby, Enontekis sn.

Barn:

- a. Inger, född 1776.
- b. Peder, född 1778.
- c. Sigri, född 1778.
- d. Henrik, född 1781.

Barn i äktenskapet med Hans Eriksen Pelleg:

1. Barn, fött 1765, dött 1767, begravet 10 söndagen efter trefaldighet.

FAMILJ 11

Mårten Eriksson Karesuando (från familj 5). Född 1676, död 1750 22/1 i Karesuando, Suonttavaara, Enontekis sn, av brännsjuka. Nybyggare i Karesuando. År 1736 återfordrade sammen Nils Andersson Piltto två kopparkittlar, som han 1726 hade lämnat i förvar hos Mårten. Mårten hävdade att han hade återlämnat en av kittlarna, samt likviderat lånet av den andra genom att lämna Nils Piltto ”efter dess åstundan på åtskillige tider, Miöhl, spanmål och annat som han kunnat behöfwa”. Nils Piltto godtog detta som likvidation av lånet, varför parterna förliktes.⁷⁷ År 1741 tvistade han med Nils Nilsson Niva om vem som skulle underhålla en boskapsväg till byns betesmarker, men de förliktes utan tingsrättens inblandning.⁷⁸

Gift 1:o med Magdalena, död före 1710 26/3.

Barn:

1. *Måns*

Gift 2:o med Malin Matsdotter Vuopio, som var död 1728. Hon var dotter till Mats Claesson Vuopio i Muonionniska⁷⁹, Pajala sn. I arvskiftet efter henne 1728 återfinns följande lista över hennes tillhörigheter: ”a Klädnad en tiortill af polmit, dito tröya polmit, item en tröya af rödt kläde, 2 stk. wallmars tiortill, ena ny den andra halfsliten, 1 stk. fårskinspäls, ny, 1 stk. snörlif af rött öfwer Kyklika med 3 par små silfwer maljor, en qwinfolckz myssa af plys, item 2 stk. hufwor af slessing, 2 stk. halsdukar af Sarwet och dräll, 1 koo, 4 stk. fåår, en Kisa [kista] drar half tunna, ärft af Mormoder 25 dlr. Kmt. Summa pengr. 59 dlr. Koppmt.”⁸⁰

Barn:

2. *Erik Mårtensson Karesuando*, född 1714, död 1794 14/1 i Karesuando, av lungrot. Han och kusinen Erik Klemetsson (se familj 17) anklades 1733 av nämndemannen Johan Johansson i Rounala sameby för att under en söndag, då allt folket var i kyrkan, ha rivit upp en ackja och därifrån stulit mat, som några kyrkobesökare tagit med sig som färdkost. Erik Mårtensson hävdade att han av sammen Anders Nilsson Nikodemus mot brännvin hade bytt till sig den mat han anklagades ha stulit. Hans föräldrar vägrade dock befatta sig med maten, då de ansåg den vara stöldgods. Erik Klemetsson hävdade att han hade bytt till sig kött mot brännvin av sammen Hans Larsson Ruisakka. Rätten anmodade kusinerna att till nästa ting framskaffa bevis för sina utsagor, men inga noteringar om målet finns i följande års domböcker.⁸¹

3. *Elin Mårtensdotter Karesuando*, född 1712. Gift 1741 i Enontekis med Mickel Johansson Närvä, född 1680,⁸² död 1758 11/3 i Mertajärvi (Närvä), Enontekis sn, av ålderdomsbräcklighet. Mickel var klockare i Enontekis sn. och nybyggare i Mertajärvi, som även kallades Närvä och låg under Idivuoma by. Mickel var änkling efter Agneta Henrikdotter Aasa, död 1739 19/3 i Idivuoma.

Barn (Närvä):

- a. Mickel, född 1742 22/6. Utflyttad till Lyngen, Norge.

⁷⁷ Dombok för Enontekis tingslag 1736.

⁷⁸ Dombok för Enontekis tingslag 1744.

⁷⁹ Dombok för Enontekis tingslag 1728.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Dombok för Enontekis tingslag 1733.

⁸² Dödbok

- b. Mårten, född 1745 24/1. Utflyttad till Lyngen, Norge.
 - c. Henrik, född 1747 20/1. Utflyttad till Lyngen, Norge. Gift i Lyngen med Elen Henriksdatter Nordnæs (se familj 15).
 - d. Nils, född 1750 9/4, död 1758 6/6.
 - e. Johan, född 1753 12/7, död 1829 31/7. Nämndeman i Mertajärvi (Närvä).
 - 4. *Anna*, född 1716. Utflyttad till Norge.
 - 5. *Mårten Mårtensson Karesuando*, född 1720 9/1 – Familj 12
 - 6. *Jöns*, född 1723 (döpt 19/2).
 - 7. *Sigrid*, död 1725.
 - 8. *Johan*, död 1725 20/3.
 - 9. *Johan Mårtensson Karesuando*, född 1726 13/5 – familj 13
- Gift 3:o med Elin (Ella) Jönsdotter, född 1690, död 1765 19/4 i Karesuando av ålderdomsbräcklighet.
- 10. *Nils Mårtensson Karesuando*, född 1729 5/3 – familj 14
 - 11. *Brita*, född 1731 13/9. Utflyttad till Norge.
 - 12. *Marget*.

FAMILJ 12

Mårten Mårtensson Karesuando (från familj 11). Född 1720 9/1 i Karesuando, Suonttavaara, Enontekis sn, död 1759 12/1 i Karesuando, Suonttavaara, Enontekis sn av brännsjuka. Nybyggare i Karesuando. Familjen flyttade till Norge på 1770-talet.

Gift 1747 28/12 i Enontekis med Marget Samuelsdotter Riska, född 1724, dotter till Samuel Olsson Riska och Anna Andersdotter Hoppari i Idivuoma, Enontekis sn. (se familj 1).

Barn:

- 1. *Samuel*, född 1748 5/6.
- 2. *Ella*, född 1750 10/7.
- 3. *Anna*, född 1753 15/2, död 1759 7/1.
- 4. *Mårten*, född 1755 31/12, död 1759 12/1.
- 5. *Brita*, född 1758 23/10, död 1758 22/22.
- 6. *Nils*, född 1759 23/10, död 1766 22/5 av styng.
- 7. *Magnus*, född 1762 4/10.
- 8. *Johan*, född 1768 6/6.

FAMILJ 13

Johan Mårtensson Karesuando (från familj 11). Född 1726 13/5 i Karesuando, Suonttavaara, Enontekis sn, död 1792 20/11 i Karesuando, Suonttavaara, Enontekis sn, av lungsot. Nybyggare och kyrkväktare⁸³ i Karesuando. Vid tinget 1768 förordnades han till förmyndare för den avlidne Nils Månsson Magnus (familj 9) barn.⁸⁴

Gift 1756 20/4 i Enontekis med Margareta Nilsson Niva, född 1721 14/11 i Karesuando, Enontekis sn, död 1793 3/11 i Karesuando, Enontekis sn, av ålderdom. Hon var dotter till nämndemannen Nils Nilsson Niva (se familj 1) och hans hustru Sigrid Hindersdotter Aasa i Karesuando, Enontekis sn.

Barn:

- 1. *Mårten*, född 1761 11/7, död 1774.
- 2. *Nils*, född 1764 31/5, död 1764 21/6.

FAMILJ 14

Nils Mårtensson Karesuando (från familj 11). Född 1729 5/3 i Karesuando, Suonttavaara, Enontekis sn, död 1771 1/7 i Karesuando, Suonttavaara, Enontekis sn, drunknad. Nybyggare i Karesuando.

⁸³ Dombok för Enontekis tingslag 1770, samt 1783.

⁸⁴ Dombok för Enontekis tingslag 1768.

Gift 1:o 1756 24/4 i Enontekis med Helena Nilsson Niva, född 1717, död 1769 18/12 i Karesuando, Enontekis sn, av styng. Hon var dotter till nämndemannen Nils Nilsson Niva (se familj 1) och Sigrid Hindersdotter Aasa i Karesuando, Enontekis sn.

Barn:

1. *Mårten*, född 1754 20/5, död 1754 3/6.
2. *Sigrid*, född 1755 18/12. Utflyttad till Norge.
3. *Nils*, född 1757 28/7, död 1757 27/12.
4. *Henrik*, född 1759 27/4, död 1759 8/5.
5. *Ella*, född 1760 9/9, död 1760 10/10.
6. *Nils*, född 1763 14/11, död 1763 22/11.

Gift 2:o 1771 27/1 i Enontekis med Brita Johansdotter Riska, född 1744 31/3 i Idivuoma, Enontekis sn, död 1821 29/10 i Kuttainen, Karesuando sn. Hon var dotter till Johan Samuelsson Riska eller Idivuoma (d.ä.) och Anna Mickelsdotter i Idivuoma (se vidare familj 4). Hon gifte 1773 13/4 i Enontekis om sig med Per Andersson Kuttainen – Raattamaa i Kuttainen, Enontekis sn.

Barn:

7. *Nils*, född 1772 23/2, död 1809 28/12.

FAMILJ 15

Nils Eriksson Kunnari (från familj 5). Född 1680, död i Norge. Nybyggare i Kunnari (som även kallades Kunnarinkoski och Kunnarinpalo), Suonttavaara, Enontekis sn, död 1769 i Norge.⁸⁵ År 1738 var gårdens utsäde 3/4 tunna. Han hade samma år 7 kor. År 1713 överlät hans svärfar sin del av fiskerätten i Idijärvi till honom⁸⁶. Han uppförde år 1718 tillsammans med Måns Eriksson Maunu, Nils Nilsson Niva och Samuel Olsson Riska klockstapeln i Enontekis⁸⁷.

År 1771 begärde Nils Eriksson Kunnaris måg Henrik Kaasko, som var bosatt i Norge, genom kronolänsmannen Salomon Johansson Tornberg, att hans svågrar Olof Nilsson Kunnari och Jöns Jönsson Vuontisjärvi skulle betala honom ersättning för att han i åtta år tagit hand om sin svärfar Nils Eriksson, vilken avlidit två år tidigare. Henrik krävde 60 daler silvermynt av Olof och 30 daler av Jöns.

Olof Nilsson Kunnari svarade att han själv i tolv vintrar hade vårdat sin far, innan han hade begivit sig till Norge. Dessutom hade Nils, som på somrarna under de tolv åren hade vistats i Norge, fram till sin död förtjänat sitt uppehälle som smed och med annat arbete. Vinsten av detta arbete hade han givit sin svärson Henrik Kaasko. Nils hade också, enligt Olof, skänkt Henrik Kaasko och hans hustru all sin egendom och byggt deras gård i Norge.

Jöns Jönsson Vuontisjärvi sade att hans svärfar ibland hade vistats hos honom och att han (Jöns) och hans hustru inte hade fått arva något efter Nils. Även Jöns menade att Nils hade arbetat för Henrik Kaasko så länge han levde.

Olof och Jöns menade att de inte var skyldiga Henrik Kaasko något, vilket Salomon Tornberg skulle meddela honom.⁸⁸

Gift med Margareta Olsdotter Mämmi, född 1685, död 1749 25/6 i Kunnari, Enontekis sn. Hon var dotter till Olof Tomasson Mämmi i Muonionniska, nämnd 1686-1705.

Barn:

1. *Olof Nilsson Kunnari*, född 1711 – familj 16
2. *Birgitta (Brita) Nilsson Kunnari*, född 1715, död 1804 26/4 i Övre Soppero, Jukkasjärvi sn av ålderdom. Gift 1744 26/2 i Enontekis med Erik Matsson Soppero, född 1715, död 1800 12/2 i Övre Soppero, Jukkasjärvi sn av håll och styng. Erik var son till Mats Eriksson Lainio eller Soppero och Karin Hindersdotter i Soppero, Jukkasjärvi sn. Han var nämndeman och husbonde på gården Övre Soppero Nr. 1 på 3/16 mantal.

Barn (Soppero):

⁸⁵ Dombok för Enontekis tingslag 1771. Han är antagligen den "Niels Erichs: Nordnæs", som enligt kyrkoboken för Lyngen dog sotteden 104 år gammal och begravdes första söndagen efter trefaldighet 1769.

⁸⁶ Dombok för Enontekis tingslag 1713.

⁸⁷ Dombok för Enontekis tingslag 1718.

⁸⁸ Dombok för Enontekis tingslag 1771.

- a. Marget, född 1732, död 1812 11/12 i Övre Soppero, ogift och dövtum.
 - b. Karin, född 1745 23/4, död 1821 3/1. Gift med Olof Olofsson Kemi i Övre Soppero, Jukkasjärvi sn.
 - c. Anna, född 1747.
3. *Marget Nilsson Kunnari*, född 1719, död 1803 13/11 i Vuontisjärvi, Enontekis sn, av ålderdom. Gift 1736 25/3 i Enontekis med Jöns Jönsson (Johan Johansson) Vuontisjärvi, född 1696, död 1775 25/7 i Vuontisjärvi, Enontekis sn, av styng. Johan kom från Muonionniska, Pajala sn och var nybyggare i Vuontisjärvi, Enontekis sn.

Barn (Vuontisjärvi):

- a. Johan, född 1742 25/12, död 1805 3/3. Nybyggare i Vuontisjärvi.
 - b. Marget, född 1747 28/3, död 1827 20/10 i Karesuando, Karesuando sn. Gift 1776 8/4 i Enontekis med Olof Olsson Mämmi i Karesuando, Enontekis sn (se familj 17).
 - c. Nils, född 1749 9/8. Utflyttad 1784.
 - d. Per, född 1751 25/3. Nybyggare i Vuontisjärvi.
 - e. Henrik, född 1753 29/5, död 1768 5/6.
 - f. Tomas, född 1757 20/1, död 1758 11/6.
 - g. Olof Jerisjärvi, född 1760 11/12, död 1817 21/11 i Jerisjärvi, Muonio sn. Klockare i Muonio sn, bosatt i Jerisjärvi.
 - h. Ella, född 1763 23/1, död 1788 29/11.
4. *Anna (Annika)*, född 1722 (döpt 28/1). Gift med Henrik Mickelsson Kaasko (Henrik Mikkelsen Nordnæs)⁸⁹ i Nordnæs, Lyngen, Norge. Henrik Mickelsson Kaasko var antagligen son till Mickel Mickelsson Kyrö-Kaisko-Satta Karin Hindersdotter Vuopio i Sattajärvi, Pajala sn. Mickel var åren 1723-48⁹⁰ husbonde på Kaisko (Kaasko) gård i Kolari, Pajala sn.

Barn (Nordnæs)⁹¹:

- a. Elen. Gift med Henrik Mickelsson Närvä i Lyngen (från familj 11).
 - b. Marit, född 1751. Gift med Hans Eriksen Pelleg i Lyngen.
 - c. Anne, född 1756. Gift 1785 15/8 i Lyngen med Isak Salomonsen Tornberg i Nordnæs, Lyngen.
 - d. Katrine, född 1760
 - e. Karen, född 1763
 - f. Berit, född 1765. Gift 1791 med Johannes Jensen Nordnæs i Nordnæs, Lyngen (från familj 18).
5. *Ella*, född 1725 26/12

FAMILJ 16

Olof Nilsson Kunnari (från familj 15). Född 1711, död 1772 8/6 i Kunnari, Suontavaara, Enontekis sn, drunknad. Nybyggare i Kunnari, kyrkvärd.

Gift 1:o 1731 25/3 i Enontekis med Elin (Elitza) Ersdotter Mattila, född 1711 i Muonionniska, Pajala sn, död 1738 24/4 i Kunnari, Karesuando sn. Hon var dotter till Erik Matsson Mattila och Elin Nilsson i Muonionniska, Pajala sn.

Barn:

- 1. *Nils*, född 1732 29/1, död 1732 31/1.
- 2. *Erik*, född 1733 28/3. Utflyttad till Lyngen, Norge.⁹²
- 3. *Måns*, född 1735 16/2 Utflyttad till Lyngen, Norge.⁹³
- 4. *Nils*, född 1736 11/11 Utflyttad till Lyngen, Norge.⁹⁴

⁸⁹ Dombok för Enontekis tingslag 1771.

⁹⁰ Mantalslängder för Västerbottens län.

⁹¹ Kuoksu s. 97, samt kyrkoböcker för Lyngen.

⁹² Han är säkerligen identisk med den Erik Olsen Gunnari som 1767 trolovades med Marget Olsdotter Baas i Lyngen.

⁹³ Han är säkerligen identisk med den Mons Olsen Gunnar som 1770 22/7 trolovades med Mette Nielsdatter Oxevig i Lyngen.

⁹⁴ Han omnämns som dopvittne i Lyngen 1771 3/11.

Gift 2:o 1741 15/1 i Enontekis med Ella Persdotter, född 1711, död 1786 8/3 i Kunnari, Enontekis sn, av bröstfeber.

Barn:

5. *Olof*, född 1741 29/12, död 1821 20/9. Nybyggare i Kunnari.
6. *Karin*, född 1744 25/10. Utflyttad till och gift i Övertorneå sn.
7. *Marget*, född 1747 20/1, död 1808 15/5 i Karesuando, Enontekis sn. Gift 1784 18/4 i Enontekis med Per Nilsson Niva i Karesuando, Enontekis sn (se vidare familj 17).
8. *Per*, född 1750 9/4. Utflyttad till Lyngen, Norge, 1783.⁹⁵
9. *Johan*, född 1753 1/5, död 1808 4/12. Nybyggare i Kunnari.
10. *Ella*, född 1755 17/4, död 1758 24/7.

FAMILJ 17

Klemet Eriksson Karesuando (från familj 2). Född 1685, död 1745 21/10 i Karesuando, Suonttavaara, Enontekis sn. Nybyggare i Karesuando. År 1733 anklagade Jakob Nystedt, borgare i Torneå, honom för att ha bedrivit olaga landsköp och brännvinsförsäljning, en anklagelse som tingsrätten efter utredning fann vara riktig. Målet sköts upp till tinget 1734, men lades då ned, eftersom Jakob Nystedt under mellantiden hade lidit "lifznöd på Norska redan til Nauvono".⁹⁶

Gift med Birgitta (Brita) Jonsdotter, född 1690, död 1764 7/5 i Karesuando, Enontekis sn, av styng.

Barn:

1. *Erik Klemetsson Karesuando*, född 1714. Han anklagades 1733 för stöld tillsammans med sin kusin Erik Mårtensson (se ovan, familj 11). År 1739, då var han dräng hos kapellanen Henrik Ganander, framträdde hans faster Anna Eriksdotter inför rätten och bekände att Erik var far till det dödfödda barn hon 1738 hade framfött (se familj 19). Erik hade vid detta tillfälle "Nyligen fyllt sina 25 år", och var "liten til växt, men af fulkomlig styrkia utan någon Kropzbräkligheet". Han dömdes till kyrkoplikt, samt böter på 40 daler silvermynt, för enkelt hor.⁹⁷
2. *Johan Klemetsson Karesuando*, född 1716 – Familj 18
3. *Anna Klemetsdotter Karesuando*, född 1724, död 1824 4/2 i Karesuando, Karesuando sn. Gift 1747 11/4 i Enontekis med Olof Olsson Mämmi, född 1721,⁹⁸ död 1807 4/1 i Karesuando, Enontekis sn, av ålderdom. Olof Olsson Mämmi, som av allt att döma var son till Olof Nilsson Mämmilä och Brita Anundsdotter i Turtola, Övertorneå sn, var klockare, kyrkvärd och byalänsman i Karesuando, Enontekis sn.

Barn (Mämmi):

- a. Brita, född 1748 26/1, död 1847 22/6 i Kuttainen, Karesuando sn. Gift 1773 7/3 i Enontekis med Johannes Eriksson Kyrö-Kuttainen-Raattamaa i Kuttainen, Enontekis sn.
 - b. Olof, född 1750 7/2, död 1809 7/3. Inhyt i Karesuando.
 - c. Anna, född 1752 27/11, död 1835 18/8 i Kunnari, Karesuando sn. Gift 1779 12/12 i Enontekis med Johan Olofsson Kunnari i Kunnari, Enontekis sn (från familj 15).
 - d. Ella, född 1755 11/10, död 1821 22/9 i Idivuoma. Gift 1790 11/4 i Enontekis med Samuel Persson Riska i Idivuoma, Enontekis sn.
 - e. Ingrid, född 1758 4/8, död 1852 13/12 i Suonttavaara sameby, Karesuando sn. Gift 1777 9/3 med Lars Larsson Marakatt i Suonttavaara sameby, Enontekis sn.
 - f. Johan, född 1761 4/7 8, död 1826 20/10. Nybyggare i Maunu, Enontekis sn.
 - g. Anund, född 1765 19/10, död 1822 29/8. Skickare i Karesuando.
3. *Märta (Marta) Klemetsdatter*, född 1726 2/9. Gift 1753 med Erik Jensen i Karasjokk.
 4. *Ingrid Klemetsdotter Karesuando*, född 1730 19/1. Utflyttad till Kautokeino.

⁹⁵ Han omnämns som dopvittne i Lyngen 1782.

⁹⁶ Dombok för Enontekis tingslag 1733 och 1734. Naavuono är det tornedalsfinska namnet på Kvenangen i Nordnorge.

⁹⁷ Dombok för Enontekis tingslag 1739.

⁹⁸ Dödbok.

5. *Helena (Ella) Klemetsdotter Karesuando*, född 1733 4/1 i Karesuando, Enontekis sn, död 1783 27/6 i Karesuando, Enontekis sn. Gift 1758 29/3 i Enontekis med Per Nilsson Niva, född 1734 22/12 i Karesuando, Enontekis sn, död 1807 20/3 i Karesuando. Han var son till nämndemannen Nils Nilsson Niva (se familj 1) och Sigrid Hindersdotter Aasa i Karesuando. Per var husbonde på Niva gård i Karesuando och gifte 1784 18/4 om sig med Marget Olofsdotter Kunnari (se familj 16).

Barn (Niva):

- a. Nils, född 1759 12/1. Inhyt i Karesuando.
- b. Sigrid, född 1761 19/8, död 1840 x/12 i Kuttainen, Karesuando sn. Gift 1787 5/3 i Enontekis med Per Persson Kuttainen-Jatko i Kuttainen, Enontekis sn.
- c. Klemet, född 1764 23/12.
- d. Brita, född 1768 6/1.
- e. Per, född 1771 18/8.
- f. Johannes, född 1777 25/10, död 1833 2/3. Husbonde på Niva gård i Karesuando.

FAMILJ 18

Johan Klemetsson Karesuando (Jens Klemetsen Nordnæs)⁹⁹ (från familj 17). Född 1716, död 1800 i Nordnæs, Lyngen. Inhyt i Karesuando, utflyttad till Lyngen, Norge. Han upptas från 1762 som bosatt i Nordnæs i Lyngen. Han hade troligen två barn utom äktenskapet med Brita Månsdotter Maunu (se vidare familj 10). År 1752 sägs Johan vara "om 30 år aldrig ock af bråk [bråck] beswärad".¹⁰⁰

Gift i Lyngen med Berit Johannesdatter, död 1808 i Lyngen. Hon var dotter till Johannes Johansen Qven och Karen Olsdatter i Lyngen.

Barn:

1. *Marit*, född 1763.
2. *Johan*, född 1765. Gift 1791 i Lyngen med Berit Henriksdatter Nordnæs (från familj 15).
3. *Klemet*, född 1767.
4. *Berit*, född 1771.
5. *Karen*, född 1776.
6. *Erik*, född 1779, troligen död före 1781.
7. *Erik*, född 1781.

FAMILJ 19

Anna Erikssdotter Karesuando (från familj 5). Född 1706. Hon var år 1739 piga hos kapellanen Henrik Ganander och betecknades som svag till förståndet. Detta år erkände hon att hennes brorson Erik Klemetsson Karesuando (från familj 17) år 1737 hade lägrat henne och att hon 1738 framfött ett barn som hon "inte efter wanligheten fram födt til werlden lefwande, utan det rutnat ifrån henne så att Man med Möda förstått af hwad Kiön dett warit".

Redan 1737 hade kapellanen och hans hustru misstänkt att Anna var havande, då "hon syntes dem owanligen tiäck", och då hon "giorde sitt arbete intet som förr, med lust och glädin, utan med Päst och tårar". Det framkom att hon trots detta hade arbetat hårt under hela graviditeten och därmed i oförstånd hade skadat fostret. Både Anna och Erik dömdes till kyrkoplikt, samt 40 daler silvermynt i böter, för enkelt hor.¹⁰¹

Barn:

1. Dödfött barn (1738).

⁹⁹ Uppgifterna om Johan Klemetsson Karesuandos öden i Norge har hämtats dels från de avskrifter av Lyngens kyrkoböcker 1756-1827 som finns på: <http://www.ntm.no/text/view/1864.html>, dels från hemsidan "Såpmi – släkter i Sameland," på adressen: <http://www.home.no/jan-4/index2.htm>.

¹⁰⁰ Dombok för Enontekis tingslag 1752.

¹⁰¹ Dombok för Enontekis tingslag 1738.

KÄLLOR

ARKIVMATERIAL

Dombok för Enontekis tingslag 1671, 1677, 1680-1682, 1690-1691, 1696, 1698, 1700, 1702-1703, 1705, 1706, 1710-1711, 1713, 1715, 1718, 1720-1739, 1741, 1747, 1752, 1758, 1760-1761, 1768, 1770-1771, 1783.

Husförhörlängder, kommuniionsböcker, födelse- och dopböcker, lysnings- och vigselböcker, samt död- och begravningsböcker för Jukkasjärvi, Pajala, Enontekis, Karesuando och Muonio socknar.

Jorde- mantals- och uppbördslängder för Västerbottens län (Torne lappmark).

Landskapshandlingar för Västerbotten.

TRYCKTA KÄLLOR

Ljung, August (1948): "Karesuando – Enontekis," ur "Norrbotten; Norrbottens läns hembygdsförenings årsbok 1948", Luleå.

Kuoksu, Erik (2005): "Tornedalssläkten Kyrö och dess förgreningar 1500-1930", Göteborg.

Wahlberg, Erik: (1962): "Birkarlar och birkarlssläkter i Tornedalen," ur "Tornedalica Nr. 1," Tornedalica, Luleå.

Wahlberg, Erik (1963): "Tornedalica Nr. 2: Finska ortnamn i Norra Sverige – Förberedande studier med introduktion till utforskningen av ortnamnen i Torne älvdal med angränsande områden", Tornedalica, Luleå.

Wahlberg, Erik (1988): "Tornedalica Nr. 44: Bondeskalden Antti Keksi", Tornedalica, Luleå.

INTERNET

(länkarna var aktiva den 14 september 2006):

J. Johansen: "Sápmi – släkter i Sameland."
Adress: <http://www.home.no/jan-4/index2.htm>.

Nord-Troms Museum; Kirkebøker; Lyngen 1756-1827:
Adress: <http://www.ntm.no/text/view/1863.html>